

**Základní škola a Mateřská škola Nížkovice, okres Vyškov
Nížkovice 164, 684 01 Nížkovice**

projekt

PŘÍRODNÍ ZAHRADA

Základní škola a Mateřská škola Nížkovice

Environmentální výchova – PŘÍRODNÍ ZAHRADA

Obsah:

1. Průřezové téma
2. Vzdělávací a výchovné cíle
3. Klíčové kompetence
4. Realizace

1. Průřezové téma

Environmentální výchova je chápána nejen jako výchova k řešení problémů týkajících se životního prostředí, ale zejména jako výchova žáka k trvale udržitelnému rozvoji.

Základní dokumenty, z nichž vycházíme při realizaci environmentální výchovy na naší škole, jsou:

- Metodický pokyn MŠMT k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách školských zařízeních č.j. 16745/2008 - 22,
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – č.j. 27002/2005-22,
- Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ZŠ a MŠ Nížkovice
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon)

Úkolem projektu v environmentální výchově je vybavit k těmto cílům žáky odpovídajícími znalostmi, dovednostmi a motivací.

Environmentální výchova je začleňována do jednotlivých vzdělávacích oborů jako průřezové téma a to v těchto čtyřech základních tematických okruzích:

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Během školního roku jsou prvky environmentální výchovy uplatňovány na 1. stupni, a to v těchto povinných předmětech: prvouka, přírodověda, vlastivěda, český jazyk, pracovní výchova, informatika.

Environmentální výchovou a osvětou rozumíme:

- vést žáky k získání znalostí a dovedností týkajících se zákonitostí biosféry, vztahů člověka a životního prostředí v lokálním i globálním rozměru
- vytvářet možnost konkrétních situací a příkladů, v nichž žáci projevují svůj vztah k přírodě a učí se zodpovědnému jednání
- působit na utváření životního stylu a hierarchie životních hodnot ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje

2. Vzdělávací a výchovné cíle

Mezi dlouhodobé cíle zařazujeme:

- praktickými formami výuky vést žáky k poznávání rozmanitosti přírody a životního prostředí, propojovat informace s osobní zkušeností
- zapojovat žáky do řešení problémů souvisejících s životním prostředím a trvale udržitelným rozvojem vesnice
- vést žáky k praktickým činnostem souvisejících s údržbou okolí školy
- navazovat spolupráci s okolím (s rodinou, s obcí, s neziskovými organizacemi), s dalšími školami a ekologickými institucemi
- v oblasti postojů vést žáky k odmítání lhostejných nebo negativních projevů k životnímu prostředí
- různými formami výuky (projekty) si připomínat významné světové dny týkající se životního prostředí

3. Klíčové kompetence

Realizací ekologické výchovy chceme v souladu se Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání ZŠ a MŠ Nížkovice podpořit u žáků rozvoj a prohlubování těchto kompetencí:

a) kompetence k učení

- propojovat učivo s reálným životem
- podněcovat vlastní tvořivost žáků v oblasti trvale udržitelného rozvoje
- vést žáky k sebekontrolě a sebehodnocení
- učit žáky kritickému přístupu k výsledkům vlastní práce

b) kompetence k řešení problémů

- povzbuzovat žáky ke kladení otázek a zvažování utváření stanovisek k probírané látce a daným ekologickým problémům
- předkládat žákům problémy spojené s každodenním životem týkající se environmentální problematiky a vést je k jejich kritickému posuzování
- umožnit žákům používat odbornou literaturu a vyhledávat informace z oblasti environmentální výchovy pomocí moderních informačních technologií

c) kompetence komunikativní

- u žáků podporovat argumentaci a vhodnou obhajobu vlastního názoru
- předkládat žákům takové typy textů a záznamů, které vedou k přemýšlení, tvořivosti a porozumění

d) kompetence sociální a personální

- zařazováním forem a metod práce vést žáky ke spolupráci - např. skupinová práce, práce ve dvojicích, týmová práce a kooperativní učení
- aktivně využívat kooperativní a komunikační dovednosti jako nástroje pro řešení problémů životního prostředí
- podpořit vlastní důvěru žáků poskytnutím prostoru pro prezentaci
- vytvářet prostředí, které vzbuzuje respekt a toleranci k stanoviskům a názorům ostatních

e) kompetence občanské

- vést žáky k poznávání přírodních a kulturních hodnot ve svém okolí, vést je k chápání příčiny a následků jejich poškozování a porozumění jedinečnosti svého regionu
- pořádat odborné besedy, kurzy a exkurze s environmentální tematikou
- vést žáky k orientaci se ve vývoji vztahu člověka a přírody a poučení se z problémů životního prostředí od minulosti až po současnost a v tomto kontextu pak uvažovat o budoucnosti
- vést žáky k odpovědnému jednání vůči přírodě a prostředí v každodenním životě a k aktivní účasti na ochraně životního prostředí, zapojení se do tradičních akcí obce souvisejících s trvale udržitelným rozvojem
- vést žáky k vnímání závislosti rozvoje lidské společnosti na přírodě a na stavu životního prostředí, porozumění zákonitostí biosféry, ekonomické, sociální a ekologické provázanosti světa, problémům životního prostředí z globálního i lokálního hlediska a jejich příčinám
- vést žáky k projevování pokory, úcty k životu ve všech jeho formách a k hodnotám, které neumí vytvořit člověk, oceňování hodnot přírody a krajiny, vnímání různého postoje a chování k člověka

f) kompetence pracovní

- vést žáky k osvojování si praktických dovedností pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a uplatňovat je v každodenním životě
- vést žáky k odpovědnému a ekonomickému nakládání s přírodními zdroji a odpady v souladu se strategií udržitelného rozvoje, snažit se minimalizovat negativní vlivy na životní prostředí
- vést žáky k důslednému dodržování pravidel bezpečnosti a ochraně zdraví
- vyžadovat zodpovědný přístup k plnění povinností a termínu dokončení

4. Realizace přírodní zahrady

Hlavním cílem projektu je vybudovat takové zázemí přírodní zahrady, díky kterému si žáci hravou formou osvojí chování, při kterém budou brát v potaz dopady možných řešení na životní prostředí. Dále se zapojí do aktivit určených ke zvýšení kvality životního prostředí a kvality života.

Mezi dílčí cíle projektu lze řadit následující:

- posilování kontaktu žáků s přírodou,
- umožnění žákům denně se pohybovat v upravené přírodní zahradě,
- aktivní zapojení žáků a rodičů do péče o místní životní prostředí,
- hravou a praktickou výukou vést žáky k poznání rozmanitosti přírody a životního prostředí,
- získávání praktických zkušeností s údržbou svého okolí a rozvoji vlastní tvořivosti žáků

Využití pomůcek a prvků, přínos pro žáky

- **Hmatová stezka** - možnost manipulačních her s různorodým materiálem. Pozorování vsakování vody, rozvoj smyslového vnímání – rozvoj hrubé i jemné motoriky, odhalování vlastností různých materiálů i ve spojitosti s vodou
- **Tábořiště** - nabídne prostor pro rozvoj soudržnosti kolektivu a komunikaci i ve větší skupině, vnímat oheň jako zdroj tepla a světla, možnost úpravy potravy, vytvoření

bezpečnostních návyků při manipulaci s ohněm. Tento prostor je nutný pro stmelování kolektivu a při komunikaci umožní oční kontakty

- **Hmyzí domeček** - nabídne možnost pozorování hmyzu, význam hmyzu pro opylování rostlin. Bude prostorem k pozorování a získávání poznatků o hmyzu a nutnosti jeho ochrany v přírodě, vyhledávání v knihách a encyklopediích
- **Vodní svět** - (biotop jezírka) tvoří v zahradě svébytnou oázu nabízející životní prostor spoustě živočichů i rostlin a je oblíbeným místem, které vybízí k odpočinku a pozorování života vodního hmyzu, živočichů a rostlin poblíž vodní hladiny. Do zahrady bude umístěna i nádoba na sběr dešťové vody. Voda bude využitelná pro jezírko i pro záhonky
 - **Bylinková zahrádka** - prostor pro pracovní činnosti i rozšíření poznatků o bylinkách a jejich využití a léčivých účincích. Poskytne prostor pro získávání zkušeností z praktických činností a rozvoj smyslového vnímání vůní i chutí
 - **Suchá zídka** - vyhřáté kameny sálají a dlouho do noci drží teplo, které získaly během slunečního svitu. Je to prostor pro ještěrky a plazi, kteří se ukládají k zimnímu spánku zahrabáním do listí, kompostu a tlející hlíny
 - **Kompostárna** - v rámci této aktivity si žáci uvědomí, že nic není přebytečné. Všechny přírodní odpady lze znovu využít, například jako hnojivo. Bude proto vybudován kompost
 - **Písek** - rozvoj hrubé a jemné motoriky, možnost manipulačních her s různým nářadím

PŘÍRODNÍ ZAHRADA – návrhy žáků

